

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov **1/ D.**, bývajúceho vo Zvolene, R. č. X., **2/ O.**, bývajúcej vo Zvolene, R. č. X., obaja zastúpení JUDr. Michalom Vlkolinským, advokátom, vo Zvolene, Námestie SNP 17/29, proti žalovanej **SEKIER, s.r.o.**, so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP č. 41, IČO: 31 692 885, **o nahradenie prejavu vôle**, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 14 C 21/2011, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. mája 2012 sp. zn. 15 Co 105/2012, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. mája 2012 sp. zn. 15 Co 105/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením zo 07. februára 2012 č. k. 14 C 21/2011-117 zastúpenie žalobcov 1/ a 2/ JUDr. Michalom Vlkolinským, Nám. SNP č. 17/29, 960 01 Zvolen nepripustil. V odôvodnení uviedol, že menovaný zastupuje žalobcov 1/ a 2/ ako všeobecný splnomocnenec v tejto veci. Zároveň zastupuje účastníkov vo viacerých konaniach vedených na tamojšom súde, konkrétne sp. zn. 17C/227/2005, sp. zn. 17C/149/2008 ako aj v konaní sp. zn. 17C/127/2009. Po právnej stránke aplikoval § 27 ods. 1 a 2 O.s.p. (účinného v čase rozhodnutia). Podľa jeho názoru existuje dôvodná obava, že vykonávanie zastúpenia JUDr. Michalom Vlkolinským by mohlo byť na ujmu zastúpených účastníkov konania. Konštatoval, že nič nebráni žalobcom 1/ a 2/, aby na zastupovanie v tomto konaní splnomocnili advokáta, Centrum právnej pomoci alebo akúkoľvek fyzickú osobu spôsobilú na právne úkony, tzv. všeobecného splnomocnenca, ktorý ale nevykonáva zastúpenie účastníkov konania vo viacerých veciach opätovne.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 31. mája 2012 sp. zn. 15 Co 105/2012 uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1 a 2 potvrdil. Dôvodil s poukazom na § 27 O.s.p. a uviedol, že prvoradou podmienkou všeobecného splnomocnenca (len fyzickej osoby) je neobmedzená hmotnoprávna a procesnoprávna spôsobilosť. Všeobecný splnomocnenec nemusí mať štátne občianstvo SR a prípustnosť tohto zastupovania je ďalej podmienená – pozitívne – schopnosťou všeobecného splnomocnenca riadne zastupovať; táto podmienka nie je splnená, ak je zrejmé, že všeobecný splnomocnenec napriek právnej spôsobilosti fakticky nie je spôsobilý uskutočňovať potrebné procesné úkony v náležitej forme, obsahu, čase a mieste, a to ani po poskytnutí poučenia súdom podľa § 5 O.s.p., že zjavne nie je schopný správne sa orientovať v bežných procesných situáciách, primerane komunikovať a pod. V dôsledku toho riadne a z hľadiska účelu splnomocnenia racionálne vykonávať a plniť práva a povinnosti splnomocnenca. Negatívne je vymedzené všeobecný splnomocnenec tým, že vystupuje opätovne na tom istom alebo tiež na inom súde v rôznych veciach, t.j. napr. vo veciach skutkovo rozdielnych, vyvíja činnosť, ktorú bežná prax chápe ako pokutníctvo. Konštatoval, že identifikovať danosť tejto prekážky je vecou úvahy procesného súdu, založenej na jeho znalostiach, poznatkoch a skúsenostiach z praxe výkonu súdnictva. Záverom dodal, že JUDr. Michal Vlkolinský má síce právnické vzdelanie a v tomto smere by bol spôsobilý riadne žalobcov 1/ a 2/ zastupovať, bolo však zistené, že vyššie uvedený splnomocnený zástupca žalobcov 1/ a 2/, ktorý je zapísaný ako advokát v Slovenskej advokátskej komore má pozastavený výkon advokácie, vystupuje ako zástupca v rôznych veciach opätovne.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“), ktorí navrhli, aby dovolací súd rozhodnutie krajského súdu v spojení s uznesením okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Mali za to, že ustanovenie § 27 O.s.p. je pomerne „stručné“, možnosť výkladu tejto časti ustanovenia je v zásade len jedna, a to že musí ísť o opätovné zastupovanie v rôznych veciach, pričom zákon neupravil, či sa rôznosť vecí vzťahuje ad rem alebo in personam. Namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho (i okresného) súdu, pretože podľa ich názoru tie neboli náležité a presvedčivo odôvodnené. Poukázali na skutočnosť, že z citovaných spisových značiek jednotlivých konaní, na ktoré sa sudy odvolávali, nie je možné zistiť, či sa jedná o totožných účastníkov alebo nie a/ alebo či tieto veci skutkovo a právne spolu súvisia alebo nie. Odňatie možnosti pred súdom konať dôvodili aj tým, že odvolací súd rozhodol predčasne, keď bez vyššie uvedených informácií nemohol

náležite posúdiť naplnenie zákonom predpokladaných podmienok, ktoré by odôvodňovali neprípustiť takého zástupcu na zastupovanie v konaní. Aj napriek spochybneniu záverov okresného súdu tak podľa názoru dovolateľov boli svojvoľným postupom krajského súdu odňaté práva žalobcov 1/ a 2/.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žiada dovolanie ako procesne neprípustné odmietnuť a zaviazať žalobcov 1/ a 2/ na úhradu jej trov v dovolacom konaní.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia veta prvá, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobcovia v rade 1/ a 2/), zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (16. augusta 2012), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného § 470 ods. 2 CSP a procesnú prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovení § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O. s. p.

8. V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, dovolanie ale nesmeruje proti uzneseniu so znakmi, ktoré by zakladali prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Predmetné dovolanie by preto bolo prípustné len vtedy, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p. Žalobcovia v rade 1/ a 2/ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

9. Žalobcovia 1/ a 2/ zastávajú názor, že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosťou konať pred súdom sa v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. rozumel vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkom odňala možnosť konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

10. Vzhľadom na dovolacie námietky žalobcov 1/ a 2/ najvyšší súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu a jeho rozhodnutie je postihnuté vadou podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.; podľa dovolacieho súdu totiž postupom odvolacieho súdu bola žalobcom 1/ a 2/ odňatá možnosť konať pred súdom.

11. Podľa § 27 ods. 1 O.s.p. účastník sa môže dať zastúpiť aj ktoroukoľvek fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony. Tento zástupca môže konať jedine osobne.

12. Citované ustanovenie upravuje zastúpenie účastníka konania na základe splnomocnenia udeleného zástupcovi (fyzickej osobe) s plnou hmotnoprávnou a procesnoprávnou spôsobilosťou s tým, že takýto zástupca môže konať jedine osobne, teda zákon vylučuje, aby sa dal takýto zástupca zastúpiť ďalším zástupcom.

13. Súd rozhodne, že zastúpenie podľa odseku 1 neprípúšťa, ak zástupca zrejme nie je spôsobilý na riadne zastupovanie alebo ak ako zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne (§ 27 ods. 2 O.s.p.).

14. Z citovaného ustanovenia je nepochybné, že zastúpenie zástupcom podľa odseku 1 je neprípustné, ak je zrejmé, že takýto zástupca nie je spôsobilý k riadnemu zastupovaniu. O takúto situáciu pôjde najmä vtedy, ak zástupca nie je schopný ani za pomoci súdu (§ 5 ods. 1 O.s.p.) robiť riadne procesné úkony (riadne vykonávať práva a povinnosti účastníka konania) a je preto odôvodnená obava, že výkonom takejto činnosti by mohol ním zastúpený účastník utrpieť ujmu na svojich právach.

15. Zastúpenie je tiež neprípustné, ak splnomocnenec ako zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne. Okolnosť, či splnomocnenec vystupuje v rôznych veciach

opätovne závisí na posúdení každého prípadu. Takýmto zastúpením možno spravidla rozumieť zastupovanie viacej než dvoch účastníkov vo veciach, ktoré spolu skutkovo nesúvisia, zastupovanie rovnakého účastníka vo viacej než dvoch veciach skutkovo spolu nesúvisiacich a podobne, pričom medzi jednotlivými prípadmi je taká časová súvislosť, ktorá odôvodňuje záver, že nejde o činnosť len ojedinelú alebo jednorazovú. Nie je rozhodujúce, či takýto splnomocnenec vystupuje ako zástupca u jedného alebo u viacerých súdov.

16. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na preukázaní splnenia druhej zákonom stanovenej podmienky (zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne) umožňujúcej súdu rozhodnúť o nepripustení takéhoto zástupcu. Odvolací súd i napriek tomu, že žalobcovia 1/ a 2/ spochybňovali tieto závery okresného súdu, nezaoberal sa tým, či skutočne vyššie uvedená zákonom stanovená podmienka pre záver prijatý súdom prvej inštancie bola splnená. Občiansky súdny poriadok umožňuje účastníkovi konania dať sa zastúpiť akoukoľvek fyzickou osobou spôsobilou na právne úkony (§ 27 ods. 1 O.s.p.). Za predpokladu, že súd bez toho, aby náležite posúdil splnenie zákonom predpokladaných podmienok, ktoré odôvodňujú nepripustiť takéhoto zástupcu na zastupovanie v konaní (§ 27 ods. 2 O.s.p.), postupoval v rozpore so zákonom a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

17. K námietke nepreskúmateľnosti (t.j. nedostatku v odôvodnení) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorou žalobcovia 1/ a 2/ odôvodnili prípustnosť svojho dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolací súd poznamenáva, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Súd prvej inštancie rovnako ako odvolací súd založil svoje rozhodnutie na preukázaní splnenia druhej zákonom stanovenej podmienky (zástupca vystupuje v rôznych

veciach opätovne) umožňujúcej súdu rozhodnúť o nepripustení takéhoto zástupcu. Oba sudy nižšieho stupňa sa uvedenou druhou podmienkou zaoberali iba všeobecne, citujúc jednotlivé spisové značky bez ďalšieho, teda nezaoberali sa, či skutočne vyššia uvedená zákonom stanovená podmienka pre záver nimi prijatý, bola splnená (nie je možné zistiť, či sa jedná o totožných účastníkov alebo nie a/ alebo či tieto veci skutkovo a právne spolu súvisia alebo nie.).

19. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

20. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) uzneseniu krajského súdu (§453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2017

JUDr. Jozef K o l c u n, v.r.

predseda senátu

(sudca spravodajca)

JUDr. Viera P e t r í k o v á, v.r.

členka senátu

JUDr. Mária T r u b a n o v á, PhD., v.r.

členka senátu

Za správnosť vyhotovenia : M.